

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра зарубіжної літератури та теорії літератури

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

філологічного факультету

 проф. Бунчук Б. І.

«12» серпня 2024 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

**АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЛІТЕРАТУРНОГО ПРОЦЕСУ
У XX–XXI СТ.
(вибіркова)**

Освітньо-наукова програма	Філологія
Спеціальність	035 Філологія
Кваліфікація	доктор філософії (PhD)
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Рівень вищої освіти	третій освітньо-науковий – доктор філософії
Факультет	філологічний
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Актуальні аспекти досліджень літературного процесу у ХХ–ХХІ ст.» складена відповідно до освітньо-наукової програми «Філологія» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 035 Філологія галузі знань 03 Гуманітарні науки, що затверджена Вченою радою Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича (Протокол № 5 від «27» квітня 2022 р.).

Розробник: *Дзик Роман Анатолійович* – кандидат філологічних наук, завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.

Викладач: *Дзик Роман Анатолійович* – кандидат філологічних наук, завідувач кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.

Погоджено з гарантом ОП і затверджено на засіданні кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.
Протокол № 1 від «9» серпня 2024 року

Затверджено на засіданні кафедри зарубіжної літератури та теорії літератури.
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Завідувач кафедри (Дзик Р. А.)

Схвалено методичною радою філологічного факультету.
Протокол № 1 від «12» серпня 2024 року.

Голова методичної ради факультету (Антофійчук А. М.)

Мета навчальної дисципліни: ознайомити аспірантів зі специфікою літературного процесу, а також актуальними аспектами його досліджень у ХХ–ХХІ ст. Дисципліна розширює методологічний інструментарій для розгляду світового літературного процесу новітньої доби.

Аргументовані переваги, які надає вивчення даної вибіркової дисципліни: дисципліна «Актуальні аспекти досліджень літературного процесу у ХХ–ХХІ ст.» призначена розширити уявлення про літературний процес та навчити компетентно його аналізувати із застосування різних методологічних підходів. Проблематика курсу адаптується до відповідного дисертаційного дослідження.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- оволодіти основами фахової теоретико-літературознавчої підготовки;
- отримати навички аналізу усіх компонентів художнього твору крізь призму категорій літературного процесу;
- розуміти загальні властивості художньої літератури, поетику слова, літературного твору, художнього тексту, множинність його інтерпретацій, варіативність підходів, еволюційний шлях розвитку вітчизняного і світового літературознавства;
- компетентно оцінювати історію світової літератури (ХХ–ХХІ ст.) та специфіку літературного процесу в цілому;
- дати уявлення про своєрідність розвитку літератури в національному аспекті (з огляду на специфіку дисертаційного дослідження).

Пререквізити. Історія літератури, теорія літератури, філософія, історія, культурологія, мистецтвознавство.

Результати навчання

У результаті вивчення дисципліни студент повинен: знати ключові поняття історії літературного процесу, що складають концептуальну основу курсу; особливості літературного процесу та його закономірності; головні тенденції в літературному процесі ХХ–ХХІ ст.; специфіку літературних родів та жанрів; особливості літературного твору як художнього цілого; різноманітні концепції психології творчості; основні тенденції розвитку теорії літератури на сучасному етапі; уміти вільно користуватися системою знань з історії світової літератури; пояснювати специфіку художнього тексту, розумітися на його особливостях з огляду на епоху та літературний стиль; застосовувати різні методологічні підходи до аналізу художніх творів; виділяти й досліджувати всі складники змісту та форми; визначати компоненти сюжету та композиції художніх текстів; застосовувати критичний і теоретичний інструментарій літературознавчої та критичної думки; виявляти й розкривати інтертекстуальні паралелі.

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу філологічних знань.

ЗК 3. Здатність до проведення самостійних досліджень на високому рівні з опертям на найновіші світові здобутки в галузі філології.

ЗК 4. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел: фахової літератури, електронних баз.

ЗК 5. Здатність самостійно генерувати нові ідеї та застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність критично оцінювати наукові здобутки інших дослідників та свої власні.

ЗК 9. Здатність до міжособистісного спілкування, дотримання вимог професійної етики, уміння взаємодіяти та комунікувати з іншими фахівцями в галузі філології.

ЗК 11. Здатність ініціювати, організовувати і проводити комплексні теоретичні та практичні дослідження у філологічній галузі.

ЗК 13. Здатність усвідомлювати роль і значення науки в культурі, зв'язок з іншими формами знання, вплив на проблеми інформаційного суспільства.

ЗК 14. Здатність проводити оригінальні дослідження, результати яких матимуть практичне застосування на вітчизняному та міжнародному рівнях.

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (наукова коректність та толерантність) та уміти запобігати конфліктам під час наукових чи професійних дискусій.

ЗК 16. Здатність конструктивно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу при вирішенні складних теоретико-прагматичних питань.

ЗК 17. Здатність до формування системного наукового та загальнокультурного світогляду.

ЗК 18. Здатність до планування часу, самоорганізації та самоконтролю.

ЗК 20. Здатність до усвідомлення норм наукової етики та дотримання правил академічної доброчесності.

ЗК 21. Здатність у процесі наукових досліджень виявляти повагу до людської гідності (відмова від домінування, заподіяння шкоди й насильства) незалежно від статевої та гендерної самоідентифікації; здатність усвідомлено визнавати різноманіття підходів до права бути іншим.

ФК 1. Здатність використовувати знання з філології для доповнення наявних системних світоглядних знань, концепцій на основі вивчення нових фактів і явищ.

ФК 3. Здатність виокремлювати з накопичених спостережень ті, які можна безпосередньо застосовувати у власній науковій діяльності.

ФК 4. Здатність запам'ятовувати та відтворювати факти, терміни, основні поняття, правила і теорії.

ФК 7. Здатність удосконалювати та розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень, професійно застосовувати знання з обраної філологічної галузі – літературознавства, літературної критики тощо.

ФК 8. Здатність вільно й критично послуговуватися спеціальною науковою термінологією в обраній галузі філологічних досліджень; обґрунтовувати оптимальний вибір термінів (при наявності синонімічних); за необхідності пропонувати нові спеціалізовані терміни та поняття.

ФК 9. Здатність чітко, логічно та послідовно висловлювати думку, досконало спілкуватися усною і писемною формами української та іноземної мов.

ФК 11. Здатність знаходити, відбирати й інтерпретувати наукові матеріали в першоджерелах і фаховій літературі.

ФК 12. Здатність методично грамотно працювати з текстами наукових джерел; екстраполювати засвоєні знання, уміння, навички з філологічних дисциплін у методологію власних дослідницьких проєктів.

ФК 13. Здатність виявляти феномен національної культури з опертям на розуміння її мовної та літературної специфіки.

ФК 18. Здатність розуміти специфіку та тенденції розвитку світового та українського літературного процесу, зміст методів, напрямів, стилів і жанрів.

ФК 19. Здатність на високому рівні володіти знаннями про теоретико-методологічні підходи в літературознавстві та розуміти сутність механізмів та підходів літературознавчого аналізу художнього твору.

ФК 20. Здатність до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі філології в межах професійної та дослідницько-інноваційної діяльності, а також до застосування сучасних методологій, методів та інструментів педагогічної та наукової діяльності за фахом.

ПРН 1. Аналізувати сучасні новітні концептуальні та методологічні знання з філології та суміжних галузей знань.

ПРН 2. Застосовувати та аналізувати праці провідних українських та зарубіжних учених, наукових шкіл та фундаментальних праць у власній сфері дослідження.

ПРН 7. Формулювати наукову проблему з урахуванням сучасних наукових тенденцій.

ПРН 8. Аналізувати наукові праці з філології, виявляти дискусійні та малодосліджені питання.

ПРН 10. Визначати інформаційну цінність джерел через порівняльний аналіз з іншими джерелами.

ПРН 11. Визначати найефективніші методи дослідження в галузі філології, використовуючи міждисциплінарні підходи та зв'язки.

ПРН 12. Вести спілкування в галузі філології з науковою спільнотою та громадськістю

в діалоговому режимі.

ПРН 16. Застосовувати професійні знання в приватній, суспільній, професійній та освітніх сферах спілкування в багатонаціональному середовищі та з представниками інших культур.

ПРН 19. Демонструвати філологічну освіченість, знання теорії, історії, етапів формування і розвитку мовознавчої та літературознавчої науки, персоналій; обізнаність із надбаннями світової літератури, перекладними текстами; користуватися словниками та тезаурусами різних типів, довідниками, інтернет-ресурсами та електронними посібниками.

ПРН 23. Уміти конструктивно діяти, дотримуючись принципів соціальної відповідальності на основі етичних норм.

ПРН 25. Уміти підготувати на основі самостійно отриманих результатів та успішно захистити дисертаційне дослідження.

ПРН 29. Характеризувати основні тенденції літературного розвитку в культурному контексті та аспекті історико-суспільних явищ, визначати роль і місце окремого автора в літературному процесі, його приналежність до стильової епохи чи певного художнього напрямку.

ПРН 30. Використовувати різні підходи (історико-типологічний, рецептивно-естетичний, психологічний, культурологічний, гендерний, постколоніальний, герменевтичний) при характеристиці літературних явищ з урахуванням також і практики компаративних літературознавчих студій тощо.

ПРН 31. Застосовувати теоретичну спадщину світової літературознавчої думки та літературної критики; виявляти й розкривати інтертекстуальні паралелі.

ПРН 34. Уміти практично застосовувати навички гендерної культури, виходячи із засад та принципів гендерної рівності та принципів гендерної демократії.

Опис змісту робочої програми навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	1	2	3	90	10	5			75		залік
Заочна	1	2	3	90	2	2			86		залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	л	і	с.р.		о	л	п	л	і	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Літературний процес, його основні категорії та методології досліджень												
Тема 1. Загальне поняття про	9	1	0,5			7,5	9	0,2	0,2			8,6	

літературний процес												
Тема 2. Компаративістика	9	1	0,5			7,5	9	0,2	0,2			8,6
Тема 3. Формальний метод	9	1	0,5			7,5	9	0,2	0,2			8,6
Тема 4. Марксистська критика	9	1	0,5			7,5	9	0,2	0,2			8,6
Разом за ЗМ1	36	4	2			30	36	0,8	0,8			34,4
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Новітні методології досліджень літературного процесу											
Тема 5. Рецептивна естетика і категорія читача	9	1	0,5			7,5	9	0,2	0,2			8,6
Тема 6. Теорія інтертекстуальності	9	1	0,5			7,5	9	0,2	0,2			8,6
Тема 7. Концепція Західного канону Гаролда Блума	9	1	0,5			7,5	9	0,2	0,2			8,6
Тема 8. Феміністична критика, гендерні студії	9	1	0,5			7,5	9	0,2	0,2			8,6
Тема 9. Постколоніальна критика	9	1	0,5			7,5	9	0,2	0,2			8,6
Тема 10. Постмодернізм	9	1	0,5			7,5	9	0,2	0,2			8,6
Разом за ЗМ 2	54	6	3			45	54	1,2	1,2			51,6
Усього годин	90	10	5			75	90	2	2			86

Тематика лекційних занять з переліком питань

№ теми	Назва теми
1	Загальне поняття про літературний процес Літературний процес і його основні чинники. Основні етапи розвитку літературного процесу у ХХ–ХХІ ст. Взаємозв'язок літературного процесу з історичними та соціокультурними змінами. Сучасні тенденції літературного процесу: глобалізація, цифровізація, екологічний дискурс.
2	Компаративістика Основні завдання та методи компаративістики. Взаємодія національних літератур: впливи, запозичення, культурний діалог. Інтермедіальність у компаративістичних дослідженнях (зв'язки літератури з кіно, музикою, мистецтвом). Світова література як предмет компаративістичних досліджень.
3	Формальний метод Основні принципи формального методу. Поняття «одивнення» у формальному аналізі тексту. Формальний метод і структуралізм: спільні риси та відмінності. Вплив формального методу на сучасну літературну критику та аналіз тексту.
4	Марксистська критика Основні положення марксистського літературознавства. Поняття «відчуження» та «ідеологічний дискурс» у марксистському аналізі.

	Соціальна детермінованість літератури: класова боротьба та відображення суспільних процесів у літературі. Марксистська критика у ХХІ ст.: неомарксизм та культурні дослідження.
5	Рецептивна естетика і категорія читача Основні концепції рецептивної естетики (Г. Р. Яусс, В. Ізер). Роль читача у створенні смислу літературного тексту. Поняття «горизонт очікувань» і «імпліцитний читач». Читач у цифрову епоху: зміни у сприйнятті тексту та нові форми літературного досвіду.
6	Теорія інтертекстуальності Основні підходи до інтертекстуальності (Ю. Кристева, Р. Барт, Ж. Женетт). Види інтертекстуальних зв'язків: цитати, алюзії, ремінісценції, пародія. «Смерть автора» та читач як активний учасник формування тексту. Інтертекстуальність у сучасній літературі: постмодернізм, фанфікшн, цифрові тексти.
7	Концепція Західного канону Гаролда Блума Поняття «Західного канону»: критерії відбору та основні автори. «Страх впливу» та проблема авторської оригінальності. Критика Західного канону: мультикультуралізм, постколоніалізм, феміністичні студії. Західний канон у ХХІ ст.: збереження традицій чи необхідність перегляду
8	Феміністична критика, гендерні студії Основні етапи розвитку феміністичної літературної критики (С. де Бовуар, В. Вулф, Е. Шовалтер). Категорії «жіночого письма» та «жіночого досвіду» у літературі. Гендерна проблематика в сучасній літературі: переосмислення традиційних сюжетів і персонажів. Гендерні студії та ЛГБТ+ критика в літературному аналізі.
9	Постколоніальна критика Основні положення постколоніальної критики (Е. Саїд, Г. Бгабга, Г. Ч. Співак). Поняття «орієнталізму» та деконструкція колоніального дискурсу. Постколоніальна література: голоси маргіналізованих спільнот. Постколоніальна критика у сучасному світі: глобалізація, діаспорна література, мультикультуралізм.
10	Постмодернізм Основні риси постмодерністської літератури: іронія, гра, фрагментарність. Деконструкція класичних сюжетів і метанаративів. Поняття симулякру за Ж. Бодріаром і його втілення у літературі. Постмодернізм у ХХІ ст.: кінець епохи чи нові форми прояву.

Тематика практичних занять

№	Назва теми (завдання)
1	Загальне поняття про літературний процес
2	Компаративістика
3	Формальний метод
4	Марксистська критика
5	Рецептивна естетика і категорія читача
6	Теорія інтертекстуальності
7	Концепція Західного канону Гаролда Блума
8	Феміністична критика, гендерні студії
9	Постколоніальна критика

10	Постмодернізм
----	---------------

Самостійна робота студента

№	Завдання для самостійної роботи
1	Опрацювати розділи підручників, присвячені літературному процесові. Розшукати словникові визначення таких понять: «літературний процес», «художній метод», «літературний напрям», «літературний стиль», «літературна течія», «літературна школа», «літературна група» тощо. Укласти власний термінологічний мінісловник.
2	Ознайомитися з передмовою Д. Наливайка «Літературна компаративістика вчора і сьогодні» до антології «Сучасна літературна компаративістика: стратегії і методи». Укласти мінісловник компаративістичних термінів, що стосуються літературного процесу.
3	Ознайомитися зі статтею Б. Ейхенбаума «Теорія “формального” методу»). Укласти мінісловник «формалістських» термінів, що стосуються літературного процесу.
4	Ознайомитися з працею Ф. Джеймсона «Постмодернізм і суспільство споживання». Укласти мінісловник термінів марксистського літературознавства, що стосуються літературного процесу.
5	Ознайомитися зі «Вступом: Структура горизонту і діалогічність» у книзі Г. Р. Яусса «Досвід естетичного сприйняття і літературна герменевтика». Укласти мінісловник термінів рецептивної естетики, що стосуються літературного процесу.
6	Ознайомитися з розділом «Інтертекстуальність» у книзі З. Мітосек «Теорії літературних досліджень». Укласти мінісловник термінів теорії інтертекстуальності, що стосуються літературного процесу.
7	Опрацювати розділ «Елегія про загибель Канону» в книзі Г. Блума «Західний канон: книги на тлі епох». Укласти власний канон із прочитаних авторів і текстів.
8	Опрацювати вступ до книги «Друга стаття» С. де Бовуар. Укласти мінісловник термінів феміністичної критики, що стосуються літературного процесу.
9	Опрацювати вступ до книги «Орієнталізм» Е. Саїда. Укласти мінісловник термінів постколоніальної теорії, що стосуються літературного процесу.
10	Ознайомитися з термінами, що стосуються літературного процесу, в «Енциклопедії постмодернізму». Укласти власний мінісловник.

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання проводиться у формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення

дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю:

- усні відповіді (фронтальне опитування, вибіркове опитування, дискусії, презентації);
- письмові завдання (самостійні роботи, реферати, есе);
- тести.

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірки, форма підсумкового контролю – залік.

Розподіл балів

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Підсумковий контроль (залік)	Сума
Змістовий модуль 1 (24 бали)				Змістовий модуль 2 (36 балів)						40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

Критерії оцінювання окремих видів робіт з навчальної дисципліни

1. Усні відповіді (фронтальне опитування, вибіркове опитування, дискусії, презентації):
відмінно – повне, логічне та аргументоване розкриття теми; грамотна мова; високий рівень аналізу та узагальнення інформації; активна участь у дискусії, вміння відстоювати власну точку зору;

дуже добре – достатньо глибоке розуміння теми; правильне використання термінології; можливі незначні неточності в аргументації або викладі;

добре – фрагментарне розуміння теми; деякі помилки у викладі; недостатня аргументація думки або пасивна участь у дискусії;

достатньо – неповне розкриття теми; значні помилки у викладі; відсутність логічного зв'язку між думками; невпевненість у відповідях;

2. Письмові завдання (самостійні роботи, реферати, есе):

відмінно – глибокий аналіз теми; оригінальність думок; правильна структура роботи; логічність викладу; відсутність орфографічних і граматичних помилок;

дуже добре – достатньо повне розкриття теми; правильна структура; можливі незначні помилки; логічна, але місцями недостатньо аргументована думка;

добре – основні положення теми розкриті, але поверхнево; є граматичні або стилістичні помилки; слабка аргументація;

достатньо – тема розкрита не повністю; відсутність логіки; значні помилки у викладі; неправильно оформлена робота.

3. Тести:

відмінно – 90–100% правильних відповідей;

дуже добре – 80–89% правильних відповідей;

добре – 70–79% правильних відповідей;

достатньо – 50–69% правильних відповідей.

Відповідно до «Порядку визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти» (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та/або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Критерії оцінювання заліку:

відмінно – глибокі та всебічні знання матеріалу; чітке, логічне й аргументоване викладення думок; здатність аналізувати, узагальнювати та робити висновки; самостійне застосування знань у нестандартних ситуаціях; відсутність помилок;

дуже добре – високий рівень знань; правильне використання термінології; вміння аналізувати матеріал; логічна аргументація; можливі незначні неточності, які не впливають на загальне розуміння теми;

добре – достатньо повне розуміння матеріалу; здатність відтворювати основний зміст; правильне, але не завжди глибоке пояснення; можуть бути деякі помилки або недостатньо аргументовані судження;

достатньо – знання матеріалу на рівні основних понять; можливі помилки у відповідях; недостатня глибина аналізу, але загальне розуміння теми збережене; відповідь потребує доопрацювання.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100-бальна шкала	Оцінка національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінка	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Зараховано	A	відмінно
80-89		B	дуже добре
70-79		C	добре
60-69		D	задовільно
50-59		E	достатньо
35-49	Незараховано	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень

1. Що таке літературний процес і які його основні чинники?
2. Які основні етапи розвитку літературного процесу у XX–XXI ст.?
3. Як історичні та соціокультурні зміни впливають на літературний процес?
4. Які сучасні тенденції характерні для літературного процесу?
5. Які основні завдання та методи має компаративістика?
6. Як відбувається взаємодія між національними літературами?
7. Що таке інтермедіальність і як вона проявляється в компаративістичних дослідженнях?
8. Чому світова література є важливим предметом компаративістичних досліджень?
9. Які основні принципи формального методу?
10. Як поняття «одивнення» використовується у формальному аналізі тексту?
11. У чому подібність і відмінність між формальним методом і структуралізмом?
12. Як формальний метод вплинув на сучасну літературну критику?
13. Які основні положення марксистського літературознавства?
14. Що означають поняття «відчуження» та «ідеологічний дискурс» у марксистському аналізі?
15. Як соціальна детермінованість літератури проявляється через класову боротьбу та відображення суспільних процесів?
16. Як марксистська критика трансформувалася у XXI ст.?
17. Які основні концепції рецептивної естетики?
18. Яку роль відіграє читач у створенні смислу літературного тексту?
19. Що таке «горизонт очікувань» і «імпліцитний читач»?
20. Як цифрова епоха змінила сприйняття літературних текстів?
21. Як Ю. Крістева, Р. Барт і Ж. Женетт розуміють інтертекстуальність?
22. Які існують види інтертекстуальних зв'язків?

23. Як ідея «смерті автора» впливає на роль читача у формуванні смислу тексту?
24. Як інтертекстуальність проявляється у сучасній літературі?
25. Які критерії відбору творів до «Західного канону» та хто є його основними авторами?
26. Як концепція «страху впливу» впливає на проблему авторської оригінальності?
27. Які основні критичні погляди на Західний канон?
28. Чи зберігає Західний канон актуальність у ХХІ ст., чи потребує перегляду?
29. Які основні етапи розвитку феміністичної літературної критики?
30. Що означають поняття «жіноче письмо» та «жіночий досвід» у літературі?
31. Як гендерна проблематика проявляється у сучасній літературі?
32. Яку роль відіграють гендерні студії та ЛГБТ+ критика в аналізі літературних текстів?
33. Які основні положення постколоніальної критики?
34. Що таке «орієнталізм» і як він пов'язаний із деконструкцією колоніального дискурсу?
35. Як у постколоніальній літературі звучать голоси маргіналізованих спільнот?
36. Які актуальні теми порушує постколоніальна критика у ХХІ ст.?
37. Які основні риси постмодерністської літератури?
38. Як постмодернізм деконструє класичні сюжети та метанаративи?
39. Як поняття симулякру втілюється у постмодерністській літературі?
40. Чи можна говорити про завершення епохи постмодернізму у ХХІ ст., чи він трансформується у нові форми?

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень

1. Літературний процес і його основні чинники.
2. Основні етапи розвитку літературного процесу у ХХ–ХХІ ст.
3. Взаємозв'язок літературного процесу з історичними та соціокультурними змінами.
4. Сучасні тенденції літературного процесу: глобалізація, цифровізація, екологічний дискурс.
5. Основні завдання та методи компаративістики.
6. Взаємодія національних літератур: впливи, запозичення, культурний діалог.
7. Інтермедіальність у компаративістичних дослідженнях (зв'язки літератури з кіно, музикою, мистецтвом).
8. Світова література як предмет компаративістичних досліджень.
9. Основні принципи формального методу.
10. Поняття «одивнення» у формальному аналізі тексту.
11. Формальний метод і структуралізм: спільні риси та відмінності.
12. Вплив формального методу на сучасну літературну критику та аналіз тексту.
13. Основні положення марксистського літературознавства.
14. Поняття «відчуження» та «ідеологічний дискурс» у марксистському аналізі.
15. Соціальна детермінованість літератури: класова боротьба та відображення суспільних процесів у літературі.
16. Марксистська критика у ХХІ ст.: неомарксизм та культурні дослідження.
17. Основні концепції рецептивної естетики (Г. Р. Яусс, В. Ізер).
18. Роль читача у створенні смислу літературного тексту.
19. Поняття «горизонт очікувань» і «імпліцитний читач».
20. Читач у цифрову епоху: зміни у сприйнятті тексту та нові форми літературного досвіду.
21. Основні підходи до інтертекстуальності (Ю. Крістева, Р. Барт, Ж. Женетт).
22. Види інтертекстуальних зв'язків: цитати, алюзії, ремінісценції, пародія.
23. «Смерть автора» та читач як активний учасник формування тексту.
24. Інтертекстуальність у сучасній літературі: постмодернізм, фанфікшн, цифрові тексти.

25. Поняття «Західного канону»: критерії відбору та основні автори.
26. «Страх впливу» та проблема авторської оригінальності.
27. Критика Західного канону: мультикультуралізм, постколоніалізм, феміністичні студії.
28. Західний канон у XXI ст.: збереження традицій чи необхідність перегляду.
29. Основні етапи розвитку феміністичної літературної критики (С. де Бовуар, В. Вулф, Е. Шовалтер).
30. Категорії «жіночого письма» та «жіночого досвіду» у літературі.
31. Гендерна проблематика в сучасній літературі: переосмислення традиційних сюжетів і персонажів.
32. Гендерні студії та ЛГБТ+ критика в літературному аналізі.
33. Основні положення постколоніальної критики (Е. Саїд, Г. Бгабга, Г. Ч. Співак).
34. Поняття «орієнталізму» та деконструкція колоніального дискурсу.
35. Постколоніальна література: голоси маргіналізованих спільнот.
36. Постколоніальна критика у сучасному світі: глобалізація, діаспорна література, мультикультуралізм.
37. Основні риси постмодерністської літератури: іронія, гра, фрагментарність.
38. Деконструкція класичних сюжетів і метанаративів.
39. Поняття симулякру за Ж. Бодріаром і його втілення у літературі.
40. Постмодернізм у XXI ст.: кінець епохи чи нові форми прояву.

Методи та освітні технології навчання

Лекції: традиційна, презентація, проблемна, дискусійна, відеолекція. Пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, наочні методи (використання мультимедійних презентацій). Методи усного викладу знань і активізації пізнавальної діяльності (розповідь, пояснення). Самостійне опрацювання матеріалу. Евристична бесіда, дискусія. Індивідуальні відповіді та групове обговорення на практичних заняттях.

Політика щодо академічної доброчесності

Дотримання політики щодо академічної доброчесності учасниками освітнього процесу при вивченні навчальної дисципліни регламентовано такими документами:

✓ «Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича» <https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

✓ «Положенням про виявлення та запобігання академічного плагіату у Чернівецькому національному університету імені Юрія Федьковича» https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

Рекомендована література

Основна

1. Бовуар С. де. Друга стать. У 2 т. Пер. з фр. Н. Воробйової, П. Воробйова і Я. Собка. Київ : Основи, 2017.
2. Брацка М. Проблеми сучасного польського літературознавства і компаративістики : навч. посіб. Київ : Талком, 2020. 383 с.
3. Вашків Л. Епістолярна літературна критика: становлення, функції в літературному процесі. Тернопіль : Тарас Вашків, 2024. 178 с.
4. Кузьменко В. Письменницький епістолярій в українському літературному процесі 20–50-х років ХХ століття. Київ : Альфа-М, 2016. 351 с.
5. Оржицький І. Етно-національна й культурна своєрідність літературного процесу в країнах Андійського регіону (Перу, Болівія, Еквадор) у 20-х – 80-х роках ХХ століття. Харків : Майдан, 2016. 353 с.
6. Просалова В. Інтертекстуальний аналіз: теорія і практика : навч. посіб. Вінниця : ТВОРИ, 2019. 174 с.

7. Фанон Ф. Гнані і голодні / пер. з фр. І. Ковальської, І. Цюпи і К. Шепетюк. Київ : Вперед, 2016. 227 с.
8. Чистяк Д. Інтертекстуальний аналіз художнього тексту : навч. посіб. Київ : Саміт-Книга, 2020. 135 с.
9. Multiculturalism, Multilingualism and the Self: Literature and Culture Studies / ed. Drong L. Mydla J. Poks M. Cham : Springer, 2017. 198 p.
10. The Future is Feminist: Radical, Funny, and Inspiring Writing by Women / ed. M. Farrugia. San Francisco : Chronicle Books, 2019. 143 p.

Додаткова

1. Голубішко І. Література і живопис у контексті компаративістики : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2018. 88 с.
2. Детективний жанр: художньо-естетичні трансформації в історико-літературному процесі / за ред. О. Кеби. Кам'янець-Подільський : Ковальчук О. В., 2021. 187 с.
3. Дзик Р. Рецепція теорії інтертекстуальності сучасною українською поетикою. *Актуальні проблеми літературознавчої термінології*. 2017. Вип. 2. С. 38–43.
4. Елементи компаративістики. Зарубіжна література : посібник / за заг. ред. О. Бондаренко, О. Чмигової. Київ : Перше вересня, 2018. 205 с.
5. Кшевецький В., Трофименко А. Літературознавча компаративістика. Практикум : навч.-метод. посіб. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д. Г., 2015. 159 с.
6. Лецькін М. Журнали Івана Огієнка (митрополита Іларіона) та український літературний процес 30-х – 60-х років ХХ ст. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2018. 558 с.
7. Овчаренко Н. Постколоніальні проєкції канадської прози. Одеса : Фенікс, 2018. 511 с.
8. Проблеми соціокультурного розвитку й художнього дискурсу в аспекті комунікаційних процесів і зв'язків (література, журналістика, кінематограф, театр) / наук. ред. О. Чебанова. Київ : КиМУ, 2018. 335 с.
9. Семків Р. Методичні особливості викладання курсу «Основи компаративістики» : навч.-метод. посіб. Київ : Смолоскип, 2015. 72 с.
10. Dzyk R. Literature and Emigration: Overcoming the Tragedy of Exile. *Forced Migration in The XXI Century: Challenges, Values, Reflections*. International Scientific Symposium, 1–3 December 2023, Augsburg, Germany : Proceedings of reports' abstracts. Augsburg, 2023. P. 65–67.

Інформаційні ресурси

1. <http://www.nbu.gov.ua/>
2. <http://chtyvo.org.ua>
3. www.academia.edu
4. <http://diasporiana.org.ua>